СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVI. Ч. 243. Джерзи Сіті, Н. Дж., четвер, 18. жовтня, 1928. VOL. XXXVI. No. 243. Jersey City, N. J., Thursday, October 18, 1928. THREE CENTS.

НЮ ЙОРК ВИТАЄ Д-РА ЕКЕНЕРА

А РАЗОМ З НИМ ПОДОРОЖНИХ І ВСЮ ЗАЛОГУ ҐРАФА ЦЕПЕЛІНА. Д-Р ЕКЕНЕР ОБДАРОВАНИЙ ЗОЛОТОЮ МЕДАЛЕЮ.

НЮ ЙОРК, 16. жовтня. — Привитання д-ра Екенера, команданта Ґрафа Цепеліна, приняло дуже сердечний характер. Воно дуже ріжнилося від инших привітів, яких в останніх часах в Ню Йорку не бракувало. Тисячі, що приглядалися залозі і подорожним, шукали за одною особою — за героєм. Старий Екенер не дуже підходив їм до смаку. Тому найбільше витали молодого, стрункого Курта Екенера, що направляв на морю подіравлений перед цепеліна. З него зробила публика малощо не другого Линдберґа.

Учасників перелету через океан витали не тільки промовами, але й гарним лончом і обідом, а ввечері театральною виставою. Кромі того наділено д-ра Екенера золотою медалею міста Ню Йорку.

260 РЕПОРТЕРІВ ЖДАЛО НА ЦЕПЕЛІНА.

НЕ МАЛИ ЩО ЇСТИ, НІ ДЕ ПЕРЕСПАТИСЯ, НІ НАВІТЬ ДЕ СІСТИ, ЩОБИ НАПИСАТИ ТЕЛЕҐРАМИ. МИМО ТОГО ВИСЛАЛИ 300,000 СЛІВ. З БЕРЛІНОМ РОЗМОВЛЯЛИ ТЕЛЕФОНОМ.

ЛЕЙКГУРСТ, 16. жовтня. — 260 репортерів обступило Ґрафа Цепеліна, як він прибув сюди в понеділок вечером. А всім їм треба було висилати звіти. Вже з того можна собі уявити, який великий був там рух. Телеґрафісти і телефоністи були так перемучені, що деякі заснули при апаратах. Репортери сиділи на фляшках від молока, а писали на коліні. Берлінська пресова аґенція Ульштайна держала замовлене телефонічне получення з Берліном і за 45 мінут по прибуттю Ґрафа Цепеліна до Лейкгурст вже мали в Берліні всі подробиці щодо лету цепеліна через американську землю.

КУЛИДЖ ПОВИТАЄ ЕКЕНЕРА.

ЦЕ ВЖЕ БУДЕ ДРУГЕ ПОБАЧЕННЯ.

ВАШИНҐТОН, 16. жовтня. — В пятницю рано повитає президент Кулидж д-ра Екенера підчас спеціяльно зааранжованого для тої цїли снідання. В привитанню возьмуть участь члени кабінету. Др. Екенер був уже раз на такім сніданню, коли перевіз до Америки Лос Енджелес.

ОЩАДНІСТЬ КУЛИДЖА — БАЙКА.

ТАК КАЖЕ СМИТ. ОЩАДЖУЮТЬ НА ДРІБНИЦЯХ, А МІЛІОНИ РОЗКИДАЮТЬ. 30,000 ЛЮДЕЙ ПРИСЛУХУЄТЬСЯ ПРОМОВІ ҐОВЕРНОРА.

СЕДАЛІЯ, Мезурі, 16. жовтня. — Ґовернор Смит виголосив тут кандидатську бесіду, в якій піддав дуже острій критиці економічну господарку Кулиджевої адміністрації. Він заявив, що републиканська адміністрація наказує писати на обох сторонах паперу, забороняє малювати паски на почтових мішках, ощаджує на олівцях, а забуває за великі видатки. Тому не диво, що кошти адміністрації зросли від 1921 року на 200 міліонів долярів.

САРДЖЕНТ УНЕВАЖНЮЄ КОНТРАКТИ СИНКЛЕРА.

ВАШИНҐТОН, 16. жовтня. — Аторней Дженерал Сарджент заявив секретареви внутрішних справ, що контракт, який заключив бувший міністер внутрішних справ Фол з нафтовою компанією Синклера в справі нафтових піль у Солт Ґрік, неважний. Сарджент є тої думки, що Фол не мав права заключати того рода контракту.

АРМІЯ БУДУЄ ЦЕПЕЛІНИ.

БУДУТЬ НАЙБІЛЬШІ В СВІТІ.

ДЕЙТОН, Огайо, 16. жовтня. — Мек Меґон, що завідує технічною стороною при будові нових цепелінів, заявив з приводу прибуття Ґрафа Цепеліна, що Злучені Держави розпочинають будову двох цепелінів, які будуть більші не тільки від Ґрафа Цепеліна, але і від тих, що їх тепер будує Анґлія.

ОБЕЗПЕЧЕННЯ НА ЖИТТЯ РОСТЕ.

44 КОМПАНІЇ ЗАБЕЗПЕЧИЛИ НА ПРОТЯЗІ 9 МІСЯЦІВ НА $9,058,081,000.

НЮ ЙОРК, 16. жовтня. — Департамент торговлі оголошує, що зі звіту Товариства президентів асекураційно-життєвих компаній виходить, що компанії заасекурували на життя на протязі останніх 9 місяців на суму $9,058,081,000. Та сума є о 8.5% висша від тої, яку одержано титулом асекурації в минулім році.

ҐЮЗ В ДОРОЗІ ЗА СМИТОМ.

ХОЧЕ ОСЛАБИТИ ВПЛИВ СМИТА.

ВАШИНҐТОН, 16. жовтня. — Бувший секретар стейту Чарлз Ґюз збирається відвідати ті міста, в яких щойно промовляв ґовернор Смит. Ґюз думає виголосити в них декілька бесід, щоби скритикувати Смита й ослабити ті триюмфи, які він відносить підчас своєї теперішньої подорожі.

4 ЛИПЕНЬ — ЩЕ Й ЦЕРКОВНЕ СВЯТО.

ЕПИСКОПАЛЬНА ЦЕРКВА ПРИЗНАЧУЄ СПЕЦІЯЛЬНІ МОЛИТВИ. МНОГІ ПРОТЕСТУЮТЬ ПРОТИ ЦЬОГО З ОГЛЯДУ НА АНҐЛІЮ.

ВАШИНҐТОН, 16. жовтня. — Палата епископів приняла сьогодня спеціяльні молитви враз з богослуженнем, які будуть відправляти в день 4. липня, в свято американської незалежности. Палата Депутатів приняла це ще тому тиждень. В той спосіб хоче епископальна церква причинитися до ще більшого піднесення національного американського свята. Деякі епископи виступали проти цього, бо були тої думки, що така зміна відіб'ється некорисно на епископальній церкві. Бо її готові взяти в Анґлії за вираз національного шовінізму.

БОЛЬШЕВИКИ ГОТОВЛЯТЬСЯ ДО ВІЙНИ.

Чеська преса доносить, що большевицький союзний уряд замовив у чехословацьких фабриках муніції Скоди доставу на 15 міліонів карб. Рівночасно доносить „Руль", що совітське торговельне представництво в Берліні одержало доручення замовити воєнно-хемічний матеріял для червоної армії. Як бачимо, червона армія горячково зоружується.

СТРАШНИЙ ВИПАДОК.

Селянин Лінтнер з Сосні, пов. Острів, у Великопольщі, косив збіже. Не завважив він, що в ньому стоїть спокійно маленький 2½-літний хлопчина та дивиться на хрущика. Лінтнер так сильно замахнув косою, що відтяв хлопчині одну ногу, а другу покалічив. Маленький мучиться тепер в шпиталі.

УТІКАЮТЬ ВІД ЖІНОК.

В Австралії, яка є пятою частю світа і яка підлягає Анґлії, заведено припис, щоби кождий, хто виїздить за границю, предложив урядови дозвіл від жінки на таку подорож. Сталося це у звязи з дуже частими випадками, що мущини втікають від жінок, а ті опісля відносилися до уряду о запомоґу. Урядова статистика начислила, що в одному році втікає з Австралії від жінок 20 тисяч мужів.

ДОБРИЙ СИНОК.

Недавно стався в Австрії випадок, що свідчить яскраво про виховання теперішної молоді. Отже 26-літний купець Еґер зобовязався платити своїй матері досмертну ренту. Колиж цього не виконав, а суд оголосив на нього ліцитацію — синок так розлютився, що впав до хати матері, поломав усі річи, а опісля обляв хату спіритусом і підпалив. Ледви добрі люди вратували старуху. „Блудного" сина арештовано

ЗНОВУ БЮТЬ ЖИДІВ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

З Харкова доносять про значне посилення антисемітизму на Великій Україні. В Луганську прийшло до бурхливої розрухи серед робітників, що не хотіли допустити до праці в фабриці двох Жидів та одного Китайця. Товпа робітників убила всіх трох, вигукуючи, що не допустить до праці насиланих з Москви чужинецьких заволок в часі, коли українські робітники остають без праці, а багато з них примирає з голоду.

ЦІКАВЕ ЯВИЩЕ.

На Виленщині, в селі Беняконі, грім ударив смертельно в молодого коваля Войніша. Коли його ховали на цвинтарі, на бажання матері відчинили домовину і ствердили, що він живе, бо його тіло тепле. Лікарі догадуються, що є це якась дивна форма летаргу, що тріває вже кілька днів; серце не б'ється і всі познаки вказували би, що Войніш неживий, хоча на його лицівках появляються румянці.

НЕМА ПРИЧИНИ ПЛАКАТИ...

Польське міністерство освіти заперечує поголоску, нібито в його лоні мав утворитися департамент для справ шкільництва національних меншостей. Ніякого в тому напрямі проекту не було.

ПОГАНИЙ СТАН ШКІЛЬНОЇ СПРАВИ НА ВЕЛИКІЙ УКРАЇНІ.

Харківська преса підносить з невдоволенням, що до харківських початкових шкіл не принято 1642 дітей за браком місць. Вину сього сумного прояву кладеться виключно на Окружну Інспектуру Народної Освіти, що не зробила нічого, щоби постаратися про більші поміщення для шкіл, хоч до сього зобовязалася. Подібний стан стверджено в більшости міст Великої України.

АРЕШТОВАНИЙ ЗА ТЕ, ЩО ЖІНКА ПОМЕРЛА ВІД ГОРІВКИ.

В Лонг Айленд Сіті поставлено перед суд одного мешкання, Фінея, за те, що він мав горівкою отруїти свою жінку. На першому переслуханню Фіней заявив, що він разом зі своєю жінкою пив горівку цілий тиждень. Коли він прокинувся в неділю рано, то побачив свою дружину мертвою. Тепер має відповідати перед судом за її смерть.

НЕДУГА Е. Х. ЧИКАЛЕНКА.

Пишуть з Праги: Перед місяцем поважно занедужав Евген Харлампович Чикаленко, який від двох років перебуває в Подєбрадах, де стоїть на чолі термінольоґічної комісії при Українській Господарській Академії. Перевезений до Праги, він перейшов у загальній лічниці тяжку операцію, а недавно його оперували вдруге. Стан хорого хоч і ни викликує побоювання, все-таки досить критичний.

Праське і подєбрадське українське громадянство, особливо старше, яке знає величезні заслуги Е. Чикаленка перед українським національним відродженням, дуже занепокоєне його недугою й нетерпляче чекає звістки про його видужання. Треба надіятися, що могутня степова натура Чикаленкова, яка вже перебула не одну таку халепу, вийде переможно і з сеї нової і шановний діяч ще доживе до здійснення своєї мрії — повороту на батьківщину.

СПРОВАДЖУЮТЬ 22,000 АНҐЛІЙЦІВ ДО КАНАДИ.

Як наслідок подорожи до Канади голови британської ради поселення за морем, лорда Ловата, правительство зробило пропозицію канадійському правительству на поселення 20,000 британських родин на фармах в Канаді в слідуючих десяти роках. Подробиці переселення обробив лорд Ловат, однакож їх не оголошується, бо постановлено держати їх в тайні. О скільки відомо, переселенці не мусять бути з кляси фармерів, але мають призвичаюватися до фармерського життя в спеціяльних школах вправ в Анґлії. Для переселенців мають бути побудовані хати і котрий приїде, має дістати вже готову хату. Кождий переселенець має дістати допомоги на $2,500 — чи то на купно землі, чи знарядів. Переселенці мають сплачувати фарми в 30 літах. Фінансовання переселення має відбуватися в такий спосіб: Канадійський департамент іміґрації має видати земельні бонди, що будуть приносити 4½ до 5 процент. За ті бонди має купувати землю для поселенців, рахуючи їм 6 процент. Британське правительство має ґарантувати сі бонди на 10 процент.

СКАЖЕНИЙ ПЕС ПОКУСАВ ДІТЕЙ.

В Елизабеті, стейту Ню Джерзі, скажений пес покусав вісім дітей. Пес зірвався з ланцюха та кинувся на дітей.

89-ЛІТНИЙ ЧОЛОВІК ВИБРАВСЯ НАВКОЛО СВІТУ.

Бувший урядовець залізнодорожної почти, 89-літний Юнґ, вирішив обїхати навколо світу. Подорожувати з ним буде його донька.

РОБІТНИЧА ДОЛЯ.

Страшний випадок мав місце в Кустинові, пов. Радехів. Двох робітників, Маковський і Гупало, спускали до нововикопаної керниці бетонові руон при помочі коливорота. Нагло корба вальця вирвалася Гупалови з рук і вдарила його так у щоку, що заломалася кість і вилізла бородою. Маковський хотів корбу задержати, але вона вдарила в шаленому розгоні його так по голові, що нещасному тріс череп і мозок виліз на верх. Обох у дуже важкому стані відвезено до шпиталю.

ПОЛЬСЬКИЙ АРХИЕПИСКОП КРИМІНАЛЬНИЙ ЗЛОДІЙ.

Архиепископ польської маріявітської церкви Ковальський засуджений за злочин супроти монахинь маріявітського монастиря. Засуджено його на 32 місяців до вязниці. На суді виснилося, що архиепископ Ковальський має шість жінок.

ПЯНИЦЬ САДЯТЬ НА ХЛІБ І ВОДУ.

В місті Лорейн, стейту Огайо суддя видав приказ, щоби всіх, хто ставиться перед ним обвинувачений за пиятику, садовити до вязниці на хліб і воду.

ЗАБИТО АМЕРИКАНКУ В ПАРИЖІ.

В Парижі анґлійський спортсмен Кірч застрілив Американку Рос. Потім тяжко поранив себе. За причину вбивства й самовбивства вказують те, що Рос не відповідала взаємністю на любов Кірча.

КОМУНІСТИЧНІ ГЕРОЇ

Робітничий кореспондент тифліської ґазети в Сухумі умовив свого приятеля, щоби той його поранив легко ножем. Це він зробив длятого, щоби потім написати кореспонденцію про напад на нього бандитів. Але приятель його, напившись добре, розповів, що то він „напав" та поранив свого товариша. Тепер вони оба попали під суд.

ВАРТІСТЬ ЧЕРВІНЦЯ ПАДАЄ.

Закордонні банки відмовляються брати перекази в совітських червінцях. Причина цьому все більший спад вартости червінця, що особливо збільшився, коли большевики випустили два біліони нових паперових червінців.

ЗАСУДИЛИ ПСА НА СМЕРТЬ.

В Бунвіл суд присяжних засудив на смерть пса за те, що він покусав дитину. З псом часто бавилися діти, бо вони любили, як він ходив на двох передніх лапах, стрибав через загороди, тощо. Але на своє лихо він покусав внука місцевого судді, за що й попав під суд. По приговору суду бідного пса застрілили.

ВЕЛИКА РОБІТНИЧА ДЕМОНСТРАЦІЯ В ЧЕХОСЛОВАЧЧИНІ

20,000 РОБІТНИКІВ ВЗЯЛО УЧАСТЬ У ДЕМОНСТРАЦІЯХ ПРИ ПОХОРОНІ ЖЕРТВ ОБВАЛУ БУДІВЛІ. КОМУНІСТИ РОБИЛИ СПРОБИ ЗРУЙНУВАТИ ДОМИ, ЩО БУДУЮТЬСЯ.

ПРАГА, 16. жовтня. — В похороні робітників, що забиті при заваленню будови, взяли участь великі маси народу та робітництва. Робітництво урядило демонстрацію проти архитектів, що будували той дім, який завалився, а якого жертви тепер хоронили.

Робітництво демонструвало з червоними прапорами, на яких було написано „Помста".

600 комуністів після похорону старалися зруйнувати деякі будівлі, що тепер будуються, але поліція відразу припинила їх спроби, арештувавши шістьох.

ЛІТАК, ЩО ЛЕТИТЬ БЕЗ КЕРМИ.

ПІЛЬОТ КЕРМУЄ ЛІТАКОМ ЛИШЕ ТОДІ, КОЛИ ВІН ЗНОСИТЬСЯ В ПОВІТРЯ ТА СІДАЄ НА ЗЕМЛЮ. ПІДЧАС ЛЕТУ КЕРМУЄ ЛІТАКОМ СПЕЦІЯЛЬНИЙ ПРИРЯД БЕЗ УЧАСТИ ПІЛЬОТА.

БЕРЛІН, 16. жовтня. — Три світової слави летуни: Американець К. Чемберлейн, Айриш Фицморис та Німець Кель, що перелетіли океан, робили пробний лет на літаку, який управлявся новим приладом, званим „ґіроскоп".

Піднявшися з берлінського аеродрому та справивши літак у напрямку на Десав, пільоти вже літаком не кермували, а кермував ним автоматично сам ґіроскоп.

Не зважаючи на вітри і несприятливі атмосферичні умови, ґіроскоп блискучо виконав своє завдання. Кожного разу, коли вітер збивав літак з дороги, ґіроскоп справляв його в потрібнім напрямі.

Через цілу подорож між Берліном та Десав ніхто з пільотів не дотикався до керми, а взялися за керму аж тоді, коли злітали на землю.

МУСОЛІНІ ПРОТИ ГАБСБУРҐІВ.

УГОРСЬКІ МОНАРХІСТИ, ЩО ЧИСЛИЛИ НА ДОПОМОГУ ІТАЛІЇ, ДУЖЕ РОЗЧАРОВАНІ ТИМ, ЩО МУСОЛІНІ ПРОТИВИТЬСЯ ВИБОРОВИ ГАБСБУРҐА КОРОЛЕМ УГОРЩИНИ.

БУДАПЕШТ, 16. жовтня. — Мусоліні заявив, що він рішучо противиться виборови Габсбурґа королем Угорщини, про що заговорив премієр-міністер Бетлем. Мусоліні говорить, що династія, яка раз стратила трон, вже не може більше повертатися на нього.

Колиб Угорщина обібрала собі за короля когонебудь з Габсбурґів, то тоді справа ревізії Тріяновського договору буде похована казавжди. Заява Мусолінія зробила на мадярських монархістів пригноблююче враження.

ПОВІТРОПЛАВ УЗБРОЄНИЙ ГАРМАТАМИ.

ЯПОНСЬКЕ МОРСЬКЕ МІНІСТЕРСТВО ВИГОТОВИЛО ПРОЄКТ БУДОВИ ВЕЛИЧЕЗНОГО ВОЄННОГО ПОВІТРОПЛАВА. КОЛИ ЗБУДУЮТЬ ЦЕЙ ПОВІТРОПЛАВ, ТО ВІН БУДЕ НАЙБІЛЬШИМ У СВІТІ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Тут стало відомо, що японське морське міністерство закінчило пляни будови величезного воєнного повітроплава, що буде узброєний гарматами, скорострілами та бомбами. Він може літати на віддаль 3,000 миль.

Сподіваються скоро розпочати будову цього найбільшого в світі цепеліна.

ЗАКІНЧУЮТЬ БУДОВУ ДВОХ АНҐЛІЙСЬКИХ ЦЕПЕЛІНІВ.

АНҐЛІЯ ЗАКІНЧУЄ БУДОВУ ДВОХ ВЕЛИЧЕЗНИХ ЦЕПЕЛІНІВ, ЩО МАТИМУТЬ СПРОМОЖНІСТЬ РОБИТИ ДАЛЕКІ ПОДОРОЖІ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Успішний лет до Америки „Ґрафа Цепеліна" викликав в Анґлії велике одушевлення, бо сама Анґлія будує два величезні повітроплави, що мають літати на велику віддаль.

Будова цих повітроплавів має бути закінченою ще до кінця біжучого року. Нові анґлійські повітроплави будуть багато ріжнитися своєю конструкцією та паливом від тих, що тепер відомі.

ПРОПАЛИ ТАЙНІ ДОКУМЕНТИ.

АНҐЛІЙСЬКИЙ ОФІЦИР ЗАГУБИВ ДУЖЕ ВАЖНІ СЕКРЕТНІ ДОКУМЕНТИ ВІЙСЬКОВОЇ ФЛЬОТИ.

ЛОНДОН, 16. жовтня. — Анґлійське детективне бюро Скатленд Ярд шукає документів, що таємно пропали з куфра анґлійського морського офіцира. Ці документи перевозив офіцир з одної місцевости до морських бараків в Четамі.

АЛЬБАНІЯ МАЄ ПЛАТИТИ ВСІМ „КОРОЛІВСЬКИМ" ДАРМОЇДАМ

НОВОВИБРАНИЙ АЛЬБАНСЬКИЙ КОРОЛЬ ЗОҐУ НАГОРОДИВ МУСОЛІНІЯ НАЙВИЩИМ АЛЬБАНСЬКИМ ОРДЕРОМ.

ТІРАНА, 16. жовтня. — Альбанський парлямент ухвалив щорічну платню свойому королеві Зоґу по 100,000 долярів. Його матері та всім новоспеченим принцесам і принцам по 20,000 долярів річно.

В подяку за підтримку при виборах на королівський трон Зоґу нагородив італійського короля та Мусолінія найвищими альбанськими орденами.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
[illegible] newspaper published daily except Sundays and [illegible]
at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 6, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES; Three cents a copy.		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates;		В Джерси Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.60	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВЛАСНИК: НІМЕЦЬКИЙ НАРІД

„Ґраф Цепелін" долетів щасливо з Европи до Америки. Що-би не говорити — це великий здобуток. Розчарованне, якого дізнали десятки тисяч, що ждали даремно на Ґрафа Цепеліна через цілу неділю, є нічим в порівнанню до того, що зискала наука і досвід. Бо перша дорога Ґрафа Цепеліна була получена з дійсно великими перешкодами. Та цепелін всі ті перешкоди поборов. Людський ум вийшов знова побідоносно в боротьбі з природою, а побідником вийшов в першу чергу німецький ум, а з ним і німецький нарід.

Запитали раз одного з німецьких міністрів, чому саме Німеччина так дуже кинулася на летунське поле. А він відповів: Не дозволяють нам опанувати моря, бо знищили нашу фльоту, не дозволяють нам мати армію і опанувати наново забрані нам кольонії та свою землю, якої частини находяться ще під ворожою окупацією. Але дозволили нам глядіти на небо. От тому ми пішли опановувати воздушні простори.

Це дійсно розвязка того, чому саме Німці так кинулися до авіяції. Високо розвинений і здоровий нарід мусів десь збути свою життеву енерґію, силу свого духа. Обмотаний і звязаний умовами версальського договору стрічав він на кождім кроці труднощі. Залишили Німцям вільну руку тільки що до торговельної воздушної фльоти. І от на протязі кількох літ бачимо, що Німеччина опанувала майже всю авіяційну сіть в Европі. З німецьких міст можна сегодня їхати куди завгодно, коли ходить о европейські центри. З німецької столиці вже буде заведена на протязі найблищих місяців правильна воздушна комунікація з столицею Японії і Китаю. З Німеччини пробують тепер перебороти ще й океан і завести правильну комунікацію з Америкою. В той спосіб пробують Німці опанувати цілий світ і надолужити ті втрати, які понесли через світову війну.

Величину німецьких успіхів можна пізнати доперва тоді, коли зважиться, які страшні політичні, а ще більше економічні кризи довелося Німеччині перенести. Вона мусіла закріпити новий републиканський лад, мусіла дати міліонам безробітних заняття та знайти средства на річні сплати соток міліонів титулом відшкодовання аліянтам. Серед тих всіх тягарів, серед великої дорожнечі, яка тепер в Німеччині, німецький нарід складає, як бачимо, ще півтора міліона золотих марок, щоби будувати новий цепелін. Складає велику суму на пробу, яка могла скінчитися кождої хвилі невдачею, як вже нераз кінчилася. Та невдачі не знеохочували Німців, бо вони вірують в силу німецького духа, в силу нації. Тому тепер триюмфують. На запит, хто є власником Ґрафа Цепеліна, офіціяльна відповідь звучала: Німецький нарід. І цілком слушно, бо побудовано Ґрафа Цепеліна жертвенністю і технічною досконалістю німецького народа.

АНТИСЕМІТИЗМ В СССР.

„Клясове облича антисемітизму сьогодня в СССР досить складне".

Так відомий українофоб Ларін зачинає свою статтю на сторінках „Пролетарської Правди" з 26. серпня с. р. затитуловану: **„Прихований похід проти радянської влади".**

Звичайно за Ларіном антисемітизм не що інче, як похід буржуазії проти большевиків і неаби який похід, а прихований, закритий, підпольний. Покищо не важно, як практикують большевики причини антисемітизму, бо всім уже відомо, що всі невдачі мають свою вихідну точку в буржуазії, а важно, що Ларін признається до антисемітизму, констатує факти його існовання в межах СССР.

Після одинацяти років процвітання „самої демократичної, самої робітничої, самої вільної держави" в світі, керовники заговорили про антисемітизм, та як заговорили! Так ніби перед ними теорії Леніна, або його сморід. Ріжні українські ґазети, „Свобода" в тому числі, звертали увагу на ширення ворожнечі до Жидів, приводили приклади, узяті з большевицьких джерел. Вже від довшого часу большевики не покидають цеї „вдячної" для ґазети теми. І самокритику напустили, і бештали антисемітів і судили навіть і присуджували і все одно не пособляє. Антисемітизм не зменчується, а навпаки поширюється. Доходить до того, що Ларін виступає, мов професор, з довжезною статею та шукає кореня антисемітських настроїв.

Ларін каже: „Серед ріжних клясових ґруп людности антисемітизм поширений не одинаково і ріжними шляхами вони (ґрупи) приходять до нього. Антисемітизм службової інтеліґенції (і серед учнів); антисемітизм серед крамарів та іншої дрібної і середньої буржуазії; антисемітизм селян; антисемітизм серед робітників і в партії — усі ці явища дуже відмінні одно від другого".

Виходить, що антисемітизм проти царського режіму збільшився, а не зменчився. Бо за царя серед учнів, робітників, торговців та революціонерів не чути було про антисемітизм.

Далі Ларін, запутавшись відразу, зачинає шукати причини повстання антисемітизму і приходить до дуже цікавого заключення. Мовляв, винуваті в погромах і антисемітизмі ніхто інчий, як самі Жиди. Звичайно багаті Жиди, буржуї, капіталісти, які стараються викликати погроми для поваленя комуністичної влади. Може й правда булаби Ларіна, якби не самі комуністи-антисеміти, які сидять в партії і пильнують, аби комуністична влада не впала. Та на те вони й комуністи, щоби забивати баки своїй отарі. Вони знають, що некомуністична преса, яка розшифрує дурійства Ларіна, не попаде в СССР, а московська білоґвардейська не напише нічого. То треба признатись до брехні на Українців. Але стаття Ларіна, не дивлячись на її безхарактерність, демаґоґію, має дуже цінні дані для нас, Українців. Може й справді жидівські буржуї винуваті в погромах, а коли й ні, то так само є цінні відомости иншого характеру, а іменно: антисемітизм захопив нові шари населення СССР. Народилися нові антисеміти. З повітря той антисемітизм не зявився, як не зявився він в Европі та в Америці.

Василь Бобрів.

ЕКОНОМІЧНА КРІЗА В ЕВРОПІ

Ознакою нової крізи економічного життя в Европі є щораз тяжчий економічний стан робітництва. Здавалося, що після страшного повоєнного безробіття робітництво в Европі починає поволі приходити до більше нормальних умовин життя. Але чим далі тим більш виходить на верх, що економічна повоєнна кріза в Европі лише тимчасово зльокалізована, а не усунута.

Головним виновником тої крізи є версальський мир, який поділив Европу на два ворожі табори. Один табор складається з держав переможців та їх поплечників, а другий з держав переможених. Всі удари версальського мира звернені в першу чергу проти Німеччини, яку Франція разом з своїми поплечниками намагається знищити економічно.

Звичайно Німеччина всіма силами й засобами боронить ся за своє життя, за своє краще майбутнє. Це саме витворює в Европі стан економічної й політичної війни. Як все в часи кожної війни, так і тепер терпить на тім передусім робітнича маса. Бо, чи буде війна озброєних в гармати армій, чи армій, що працюють по фабриках і заводах, головною жертвою її завжи падуть широкі маси працюючого люду. Все одно, чи вони будуть в лавах армій, що нападає, чи в лавах тієї, що бореться. Це ми спостерігаємо тепер в Польщі та в Німеччині. Ці дві держави ведуть економічну боротьбу між собою. Німеччина боронить ся від нападу Франції, а рівнож бореться з союзником Франції — Польщею. Німеччина робить всі зусилля, щоби не допустити польських фабрикатів, польський вуголь і т. д. на міжнародний ринок. Боротьбу ту веде вона дорогою конкуренції, старяючись дати як найбільше й як найдешевше своїх фабрикатів. Тому Німеччина впроваджує в своїх фабриках систему виснажування робітництва, ганяючись за високою продуктивністю, а з другого боку стараючись платити робітникам за їх працю як найменше.

Крім того в кожнім виробництві підприємці намагаються обходити з чимраз меншим числом робітників.

Те саме старається робити й Польща, як перший аванґард Франції, а також й инші держави. Ця економічна війна все більше виснажує робітництво. Через те зачалася саме тепер нова повінь страйків. Це зрештою може привести Европу до нової, ще більшої економічної та політичної крізи.

Часткове залагодження окремих вибухів робітничих страйків не поможе справі, бо тим не усунеться загальної причини пермаментної економічної крізи в Европі.

Причина та лежить у версальськім мирі та в репараціях, які покладено на Німеччину. Тому робітництво, борючись за поліпшення свого економічного життя, мусить боротися проти версальського мира та проти всіх инших договорів, що утворені на підставі того мира.

Курдидик Анатоль.

ДО ВАС...

Нехай Вам присниться Прискорбная Мати,
Що над Вашим гробом задумана ґрізно —
Нехай Вам присниться, як вішають брата
За те, що він шепнув: „Ніколи не пізно"!
І той старий батько, що впав на загони,
І рук скутих сотні — тисяч — міліони!...

Нехай Вам присниться! І може від того
Пірвете Ви землю і вийдете в північ
І костисті руки до неба самого
Підкинете рухом — розхрістані — гнівні —
І крикнете криком, аж пітьма збіліє:
„Ми гроби! Вважайте! Хто сміє? Хто сміє?"

Нехай Вам присниться — те, що кров з нас точить
— Те, що душить діти — те, що нас мордує —
(Від нашого болю відвернув світ очи —
Бог, здається, зойку нашого не чує)
І встанете з криком аж поблідне ворог,
Аж кайдани, тюрми розсиплються в порох...

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ІСТОН, ПА. Тов. ім. Б. Хмельницького, від. 137, повідомляє всіх своїх членів, щоби зійшлися на мітінґ в неділю, 21. жовтня, точно в годині 2-гій пополудни, до галі парафіяльної при Четвертій улиці, бо є важні справи до полагодження. Рівнож час, щоби вже члени вирівнали свої залеглости, як вкладки так і на Сиротинець. — Ф. Сагатий, предс.; Т. Кульчицький, кас.; М. Підгайний, секр.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Бр. св. Володимира, від. 130, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні і триквартальні збори відбудуться в суботу, 20. жовтня, точно в годині 8-ій вечером, в Укр. Нар. Домі, 217-19 Іст 6-та ул. Проситься всіх членів явитись на сі збори, бо є важні справи до полагодження. Котрий член ще не зложив жертви на Сиротинець У. Н. Союза за 192 рік8, має постаратись принести на сі збори. Будемо приимати нових членів, тому коли котрий член має нового кандидата нехай приведе на сі збори. Не явившийся член підлягає карі після статута. — Николай Марків, рек. секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Т. Шевченка, від. 42, повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 21-го ц. м., в льокали Укр. Нар. Дому під ч. 237 Hope Ave., Passaic, N. J., в годині 2-ій пополудни. Проситься всіх членів прибути на збори, щоби пізнійше не було яких нарікань. Всі ті, що мають діти в молодім відділі, проситься вирівнати вкладки, щоби не наразитись на суспенду. — В. Лелет, предс.; П. Капелюх, скраб.; Вас. Микитин, писар.

ОЛИФАНТ, ПА. Бр. св. Кирила і Методія, від. 86, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що триквартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, точно в год. 12.30. в українській школі на Ривер Стріт. Проситься всіх членів прийти на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Особливо мається ухвалити якесь підприємство з котрого весь прихід призначилосьби на Сиротинець-Захист при У. Н. С. Не явившийся член на сей мітінґ заплатить кару доляра, а урядник два. Тільки хорий член може бути звільнений від кари. Довгуючі члени мусять вирівнати свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані, се остатне напімнення. — Г. Сайкевич, голова; О. Шийка, кас.; П. Саламаха, секр.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що триквартальний мітінґ відбудеться в неділю, 21. жовтня, в годині 2-ій пополудни точно, в гали де звичайно. Проситься членів прибути в означений час бо є важні справи до полагодження. Довгуючих напоминається, щоби прийшли і вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Також пригадується тим членам, котрі не були на пікніку 29. липня, що сего місяця будесь збирати по долярови після ухвали і щоби були приготовані. Не явившийся член на сім мітінґу підлягає карі після ухвали. — Мих. Бінашевський, предс.; А. Іванів, секр.

В. Будзиновський.

НА ДВА БОКИ.

(Історична повість).

(27)

— Король вербує війско, бо грозить якась війна. Мабуть Татарин схоче скарати Польщу за те, що перестала платити ганебний гарач. У Львові вже велика сила чужих затяжнців і нових ґармат. Очевидно, король хоче дістати як найбільше наших шабель, бо вони дешевші і ліпші, як шаблі його шляхти, чи німецьких наймитів. Хто хоче прислужитися королеви, той нехай вербує козаків, спонукує їх зазброюватися. Щоби зібрані відділи не своєвольствували, найліпше буде, як відійдуть на Запороже. Там нехай дожидають хвилі, коли на приказ короля треба буде рушити в похід.

Тут Хмельницький понизив голос і додав шепотом:

— На наш приказ... на... Польщу.

— На Запорожу не будуть дармувати, — тягнув дальше голосно, — бо гроші на будову чайок вже є.

В тій хвили до шинку увійшов Чаплінські.

— А, пан сотник вже тут! — кричав з порога. — Позволите присістися? Я вас так нетерпеливо дожидав, пане сотнику, що не ждучи на ваш поворот, поїхав до Суботова. Я хотів панну Олену спитати, коли ви вернете, бо маю до вас діло. Але ваша молода ґаздиня не хотіла вийти до мене... Мабуть ви заборонили... То не гарно так, пане сотник. І в кляшторах нема таких строгих приписів. Бодай крізь решітку можна побалакати з кляшторною красою.

— Якеж то діло ви мали до мене? — Хмельницький спитав.

— Бачите, я маю нового пана. Пан староста, коронний хорунжий, балакав зі мною про вас. Чи, навпаки, я з ним балакав.

— Ага! Хочуть відбирати Суботів, — Хмельницький подумав, сягаючи рукою за пазуху, щоби витягнути і Чаплінському показати грамоту.

— Пан хорунжий, — Чаплінські тягнув дальше, — загадав зробити на власну руку малий наскок на татарських чабанів. Я йому сказав, що без Хмельницького ліпше не зачинати. Нетерпеливий пан хорунжий вислав мене до Суботова спитати, коли ви вернете. Ксенька не знала, панна Олена не хотіла мене й на очи бачити. Не приняла шляхтича, сусіда і приятеля її пана.

— Я їй не пан. Впрочім вона сама не знала, коли я верну. За те, що не приняла вас, нагримаю на неї.

— Тільки не дуже і приязно, щоби не розплакалася.

— Отже коли пан хорунжий загадує розпочати ту лицарську війну з чабанами і чого він хоче від мене?

— Про се я ще побалакаю з вами, коли зійдемося самі. А може й пан хорунжий загостить до вас і сам з вами побалакає?

— Дуже радо. Так буде найліпше.

—Але й я з ним приїду.

— Приїдьте. Обговоримо діло всесторонно і основно.

По кількох днях молодий Конецпольскі приїхав до Суботова в товаристві свого підстарости. Насамперед просив, щоби Хмельницький показав йому своє ґаздівство. Сотник вийшов з гістьми з хати. Коли йшли на гумно, Чаплінські непомітно відстав від них і побіг до саду. Там зійшовся з Оленою. Була сама.

— Аж нині маю щасте! — крикнув до неї. — Бачу вас саму. Побалакаємо.

— Вибачайте, пане підстаросто, але я мушу до пекарні. У сотника гості. Ціле приняття на моїй голові.

— Тільки пару слів.

— Як тільки пару слів, то ви вже мали час сказати їх.

— Скажіть мені, — спитав, хапаючи її за руку, — чи ви невільниця сотника? Чи до смерти хочете служити йому?

— Бодай до його смерти. Хочу, чи не хочу, мушу.

— А не схотілиб ви у иншого до смерти... панувати?

— Олена вихопила руку з його долоні і стала поспішно відходити.

— Олено! Хочу побалакати на розум.

— Балакайте з Хмельницьким. Він мій пан.

— А схоче він пустити вас від себе?

— Спитайте його. Мені не вільно питати.

— Чому не вільно? Купив вас на торзі?

Олена бігцем втікла до хати.

— Олено! Люблю тебе! — крикнув за нею, коли вона вже щезла у фіртці саду.

Чаплінські вернув до хати і в сінях зійшовся з Оленою, що з пекарні несла закуску до горівки. Вона неначе дожидала його, отже приступив до неї. Вона нахилилася до його уха і шепнула:

— Сотникови ні слова! Колись, як буде нагода, побалакаємо.

— Коли? — спитав, дріжачи.

— Як не звіщу вас сама раньше, то аж в осени.

— Так довго не видержу.

— Инакше не можна, бо буде нещасте. Ідіть до світлиці. Я увійду по хвили, бо моє лице мабуть червоне як маків цвіт. Нехай потахне.

Чаплінські поцілував її ще раз і щез за дверми.

— Треба його держати на аркані, — думала, — як резерву. Як Хмельницький буде воловодити, то сам собі буде винен. Піду до підстарости... Але звязана з ним попом.

Постоявши ще хвильку, увійшла до світлиці.

— Шось ти довго пекла ті бублики — Хмельницький картав її, сміючися. Пан підстароста вже й нетерпеливиться. Не так до бубликів, як щоби тебе побачити.

— Деж би я смів підносити очи на таку челядь пана сотника, — Чаплінські боронився. — Не для пса ковбаса. Підстароста не сотник... І щастя такого не має.

— Як би сотник мав сотну часть вашого щастя з жінками, що ви, пане підстаросто, то не видержав би — Хмельницький відповів. — Се булоби понад його силу.

Хорунжий став Олені призиратися. Приступив до Хмельницького і спитав шепотом:

— Відки ви взяли таку красуню? Вона в службі у вас?

— То донька мого приятеля, львівчика Медвина, — Хмельницький відповів голосно. — Батько пустився в світ шукати щастя-долі, і доньку лишив під моєю опікою.

— Знов нова версія, — Чаплінські подумав. — Очевидно така сама брехня, як всі инші. З того, що вона уривочно і поневільно вже вищебетала мені, виходилоби, що вона його невільниця. Може й підбічниця, тільки, що боїться виявити мені се. Щаслива вона тут не є. Але я її навчу щастя.

— Ви не пускайте Чаплінського до хати, — хорунжий жартував шепотом. — Він дуже небезпечний, бо має нечуване щасте у жінок. А як хлоп має щасте, то по домах, де є жінки, сіє нещасте.

— Вона сама держить його здалека від себе, — Хмельницький відповів. — Він аж мені жалувався.

Олена відійшла і розпочалася розмова про Татар. Хмельницький обіцяв провідати, де тепер Татари пасуть. Тоді відділ міліції хорунжого з невеликим гуртком козаків пішлиби по певну добичу.

Звідуни Хмельницького справді пішли в татарський степ, але й Татарам виявили намір хорунжого. Також переказали Татарам раду Хмельницького, щоби, замісць дожидати польського наскоку, самі наскочили на фільварки хорунжого під Чигирином.

В дві неділи по тім причвалав до Суботова гінець від хорунжого з візванням до Хмельницького, щоби зараз приїздив, бо в околици Чигирина появилися Татари. Хмельницький ценачеб знав, що така вість прийде, бо зараз сів на коня і почвалав до Чигирина. Там вже стояли готові до походу міліція староства і відділ козаків. Команду над козаками дістав Хмельницький. Похід рушив і наздігнав Татар. То був невеличкий чамбул, всего одна сотня. Вона, з загарбаною худобою вже втікала.

— Моя рада така, — Хмельницький промовив до хорунжого, — щоби міліція ступала чамбулови по пятах. Я з моїми козаками перейму його і вдару на него відтам. Як почуєте стріли, то вдарте на Татар з заду.

Хорунжому сподобався той плян і він з міліцією лишився. Хмельницький взяв у праву руку, обійшов Татар і в кущах засів на них. Він знав, що міліція не поспіє на час і Татари виховзнуться. Козаки розставилися в кущах, перед котрими був степ. Хмельницький стояв кільканацять кроків за ними в гущавині. Нараз загрохотіли мушкети. Хмельницький потис коня і з гущі вискочив на галявку. В тій хвили зза сусідного куща вистрибнув Дачевскі і шаблею зарубав Хмельницького по голові. Сотник захитався і впав з коня на землю. Але заморока була тільки хвилева. Схопився на ноги і глянув на напастника.

— То ти, сучий сину?! — крикнув, вихопивши зза пояса пістолю.

— Вибачте, пане сотнику. Я не знав, що ви тут. Ви так неожидано вистрибнули з кущів, що я взяв вас за Татарина. На щасте маєте нівроку твердий лоб.

— То не лоб такий твердий, то залізна мисюрка, — Хмельницький відповів. — Чи я через вас не спізнюся з командою?! Козакам треба по половині розступитися і Татар взяти з двох боків.

Хмельницький метнувся вперед до своїх козаків.

— На боки! — крикнув.

— Запізно! — відповіли йому. — Татари вже пішли в бік. Он туди. Міліція, замісць вдарити на них, влізе в полишену ними порожню.

Дачевскі не сумнівався, що Хмельницький про його будьтоби похибку розкаже хорунжому. Сей у першій злости з причини невдачі походу, готов був за ту похибку почастувати його шаблею по голові. Отже він зараз таки відстав від війска і почвалав до Чигирина, просто до Чаплінського.

— Ну? — Чаплінські спитав, коли Дачевскі увійшов до него. — Пішов землю гризти?

Дачевскі виймив шаблю, поклав на столі і сказав:

— Подивіться, як я вищербив шаблю на його голові.

(Дальше буде).

УВАГА! ДЖЕРЗИ СИТІ, Н. ДЖ.! УВАГА!

ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКИЙ КЛЮБ ПОСТУПОВИЙ
відділ 70 Українського Народного Союза

устроює

в двайцятьшістьлітню річницю свого істновання

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 20-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.), 1928

В УКРАЇНСЬКІМ ДОМІ, 158-160 MERCER STREET, JERSEY CITY, N. J.
Початок о год. 6-ій попол. — Вступ 50 центів.
Музика „Бандура" під управою Юрія Бережняка.

Згадане Товариство запрошує всі українські Товариства, Братства і Сестрицтва і всіх Українців і Українок з Джерзи Сіті і околиці до участи. Музика перворядна. Свіжі і здорові перекуски і напитки. — Комітет.

УВАГА! ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.! УВАГА!

НЮЙОРСЬКІ АРТИСТИ: МИХАЙЛО ШВЕЦЬ, ПЕТРО ГУРСЬКИЙ, ВІРА БАРЧАНІВНА, ЙОСИП ДАВИДЕНКО І ИНШІ У ФИЛАДЕЛФІЇ, ПА.

В неділю, дня 21. жовтня 1928, в Укр. Галі, 849 Н. Френклин Ст., буде виставлена знаменита укр. оперета з співами і танцями

НАТАЛКА ПОЛТАВКА

Грати будуть що-найкращі фахові артисти з Ню Йорку. Між ними: оперовий співак Михайло Швець (бас); відомий гуморист Петро Гурський, артист одеського театру; співачка Віра Барчанівна зі Львова; Йосип Давиденко, артист київського театру, і инші. Хор співаків і Балет танцюристів (15 осіб). Після вистави ВЕЧІР СМІХУ І ГУМОРУ зі співами, веселими куплєтами, монольоґами.

Початок в 7. годині вечером. — Виставу уладжує Комітет Української Школи на дохід Фонду Рідної Школи в Феладелфії.

Тикети можна дістати наперед в укр. клюбах і офісах; перед виставою в Гром. Укр. Горожан, 847 Н. Френклин Ст. 243-4

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ЗАПОМОГОВОГО ТОВАРИСТВА
„ДНІСТЕР" В НЮ ЙОРКУ
уряджується

В СУБОТУ, ДНЯ 20-ГО ЖОВТНЯ (ОСТ.), 1928

ВЕЛИЧАВИЙ БАЛЬ

В УКРАЇНСЬКІМ НАРОДНІМ ДОМІ
217-219 EAST 6th STREET NEW YORK, N. Y.

Початок точно в годині 7.30 вечером.

Вступ 50 центів. — Добірна музика.

Дається до відома шановним Громадянам, що на сім бали хтось отримає „сілвер-сет" вартости 35 дол. Тих членів, котрі побрали книжочки, а еще не звернули, проситься звернути котромусь з урядників на бали найпізнійше до 10 год. вечером.

УВАГА! На сім бали будеться принимати в члени Товариства Дністер і Українського Народного Союза без вступного. 243-4

За порядок і добру забаву ручить — КОМІТЕТ ТОВАРИСТВА.

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Й.! УВАГА!

Вимоги українського життя у всіх своїх потребах устелили собі дорогу до громади при Укр. Правосл. Церкві. З сезоном для дальшого розвою винаймається Товариствам ГАЛЮ на підприємства і концерти — зосібна на товариські сходини. 226—

Ціна умірковна. — Ласкаві зголошення приймає Заряд. 334 Е. 14-та УЛИЦЯ. Години приняття кождого дня вечером.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ВІЛЬНА КРАЇНА.

(Враження з перших днів мойого приїзду в Америку).

Вільна країна. Велика й простора ця країна роскішно й принадно розцвилась серед широкого моря, принаджуючи бідний і горем прибитий люд невільничих країв.

Велика вона й богата.

А люди й заживають спокою й всіх благ у царстві свободи.

Нема тут неволі! Тіни її навіть бути не може! Бо на сторожі щастя й волі країни й народу стоїть величезний камінний стовп „Свободи".

Німий і без душі вид жінки, держучий камінний і негорючий смолоскип — символ сила, стоїть гордо серед хвиль моря на сторожі вільної країни.

Літа потонули вже в морі життя — а стовп все ще стоїть і стоїть...

А там за цим стовпом чорніється іздалі величезний хребет якогось дивоглядного, окутого в мряку змія, що міліонами диких голосів реве і стогне, свистить і гуде, пищить і тарахкотить мов в пеклі, аж в ухах лящить.

Ви ближче. Мрака рідніє. Пекло голоснішає. І щораз виразніший поломаний хребет.

Це стіна чорна якоїсь збитої маси.

Це контури дивогляду, що підняв свої величезні голови, розізявив пащеки й готов кинутись на всіх цих, що горнуться туди; готов загарбати, здавити й стравити їх у свойому нутрі.

Аж ясно й виразно видко вежі будівель і комини фабрик, що високо-високо злетіли й зависли над морем.

А там і камінні стіни густо збитих домів-хмародерів, храмів і фабрик.

Це мури-стіни вільної країни.

У великанських цих мурах камінного змія розпрістерлося найбільше місто цеї країни й всего світа; місто з найбільшими й найдивогляднійшими домами на весь мір...

На вні цього чудовища ревуть ріжними голосами від найтонших до найгрубших і аероплави ріжних величин і систем.

А в нутрі його пекольний гев і крик, гамір і гук.

Місто.

Чортівські машини шаліють, сміючись з життя свобідних горожан, що загибає під колесами цих машин.

У воздусі, на заліяних стовпах, висять залізні мости, по яких гонять біснені поїзди з блискавичною скорістю і з такою же злітають на улиці, на хребти свобідних горожан і розторощують їх на густу масу.

Улиці широкі. [illegible] Але красуються богатими і [illegible]щними виставами ріжноманітних товарів.

По середині вулиць гуляє дітвора. Брудна й обдерта. Бавиться, розбиваючи собі носи. Вчиться чудових розмов і привичок уличних. Вона сміла, відважна й цікава.

А там, на розі, цікавіще. Громадка більших, гарно одітих молодців, ріжного калібру й сорту грає в карти або в кістки... Аж гульк! Зриваються! Кричать і тріскаються по вільних пиках, аж гомін несеться!

Збившись на купу, давляться, бються, вимахують ногами й руками, мов безформенний стоголовоніг.

А по середині улиці, серед живого пульсу життя стоїть гордо й самопевно мущина. Лице гладко виголене. На голові шапка зі срібною бляшкою. На йому темно-синій уніформ.

Стоїть він гордо й дає знаки трамваям, автам із возам, і бачно глядить за порядком і безпеченством горожан.

Повага й символ його чести й влади це палка в руках, що часто-густо випечатовує параграфи вільної країни на лобах її горожан.

Здовж прямих улиць тягнуться довгими рядами доми, з червоної цегли, без жадного смаку й артизму.

На сходах висиджують люди — білі й чорні, тай відпочивають тепер після тяжкої і жмудної праці в час світової війни. Відпочивають, бо не мають роботи.

Деякі фабрики позамикали, инші животіють, та платня низька, а життя дороге, дуже дороге; в инших знов страйки або „локавти".

Зголоднілому людові йде влада на поміч.

Видаються нові протистрайкові закони!

Фабрики охороняють американські „козаки" і поліція.

Дивне. Ця сама поліція, що в час війни ловила людий по улиці, била й наганяла до роботи, стоїть тепер муром на сторожі фабрик і тою самою палкою бе тепер тих-же самих горожан-робітників, що справедливости шукають!

А фабриканти? держава?

Ухвалюють нові закони.

Робітників виплачують, або просто викидають. Страйкарів карають. Провідників, як небезпечних „комуністів" арештують!

На їх місця вербують чорну расу, цю саму, яку славний гуманіст звільнив з невільництва.

Проти чужинців — нові закони.

Чому? Відай зі страху перед загибіллю у цій самій пропасти, в яку „вільні" первісних мешканців нової землі вкинули... а тепер їх-же самих жид заганяє, але жид-капіталіст, новий горожанин вільної країни!

Та закони собі — а життя теж собі.

Люди жиють, бавляться, гуляють і веселяться. Не хочуть відчувати тягару життя, ні неваги, ні суворости його.

Все мов блудні вогники блимає й щезає.

Мент — тай нічого.

От вечер.

Електрика горить міліонами ріжнобарвних світил.

Публика молода. Богато стрійно вбрана, без смаку, вештається для забави.

Дівчата вимальовані, пістрижені. Шелестять на них шовкові шати, якісь дивачні: новирізувані, поштуковані, попідтинані, з хвостами і крилами, і з таким „декольте" і такі прозорі, що можна вивчитись на них назви всіх частей тіла, лiпше як в анатомії.

А кругом дикий і необузданий реґіт хохоче!

Там знов з темної улиці лунає весела пісня пяного голосу.

Тут, скоро мов тінь, перебіжить закутана стать, одна з нічних фей.

І так все скоро-скоро біжить: у пропасть або в щастя. Всьо скоро, насліпо.

Ох! Богата ця країна, богата на всьо!

Петро Ковальчик.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ.

Допомагаймо молоді вийти в люде.

Живе в нас громадянин Йосиф Ірза, член 181 від. У. Н. Союза, що має дуже гарного сина, котрий як скінчив початкову школу одержав нагороду пильности в кводі $50 і $5 в золоті, а потім скінчив з дуже гарним успіхом гайскул, а тепер пішов до каледж на інжинірію.

Гром. Ірза бідний, бо життя йому не сприяло. Все якесь нещасте стояло йому на дорозі. Та наші громадяне старалися йому нераз помогти. І от тепер Тов. Запорожська Січ від. 206 У. Н. Союза, разом з парохією влаштували пікнік, а з доходу $37.63 призначили на допомогу молодому студентові. Крім того зложили В. Патрило $5, а по $1: А. Швець, Г. Гайковий, П. Ґаврада, В. Бурак, а О. Литвинець 50 цнт.

Разом зложено $47.18. Хай та лепта, дана з щирого серця, буде малою памяткою для нашого студента, що наш нарід памятає за него і чим може, тим спомагає. Зате ми певні, що виховаємо в нім гарного Українця, яким наша громада буде гордитися.

ЯК ВІДБУВАЄТЬСЯ ЛІЦИТАЦІЯ В ЯПОНІЇ.

Цікаво, а заразом практично для протиділання штучному підбиванню цін відбувається прилюдна ліцитація в Японії. Виставлені на зліцитування предмети можна оглядати, як і в инших краях, але в ліцитаційній салі царить тишина бо охочі до купна тих предметів не викрикають ціни, яку готові заплатити, а пишуть її на карточці, підписують своїм назвищем і вкидають до скриньки, виставленої в салі. Коли вже всі зробили це, предмет признають тому, хто подав найбільшу ціну. Колиж приключиться, що кількох подало однакову найвищу ціну, тоді вони вдруге мусять станути до ліцитації вже лише між собою.

МІСТА ПІД ПІСКОМ.

На припоручення італійського уряду вчені (археольоґи) переводять розкопки у своїй кольонії в Північній Африці: в Триполітанії. Німецькі й італійські археольоґи відкопали старинне римське місто з часів цісарства: Лєптіс Маґна. Та не лише мертві міста вкриває там пісок: **тисячі людей живуть там глибоко у піску.**

Учасник тої наукової експедиції під проводом проф. д-ра Барточіні, Альберт Келер описує свої враження з Лєптіс Маґна. Експедиція виїхала двапятьма автами під охороною відділу війска.

По дорозі видно лише дві барви: голубу барву неба і золото-жовту піску. У синавих хмарах на овиді мріють верхи гір Атлясу. Русла рік, що зимою є великі, рвучі, тепер повисихали. То тут, то там видно „фондук", мур, що служить каравані охороною підчас ненадійної бурі у пустині, що клубить піском на сто метрів високо. Вдалі видно поединчі тоненькі риски; небавом ці риски подобають на велитенські мітли, позастромлювані у пісок. Поміж пальмами очеретяні хати. Гарні оази, відрізані від усього світа. А хто знає, чи мешканці тих оаз не є щасливіщі від мешканців цивілізованих країв.

Ось виринає Гомс, окружене високим муром. Видно який тузин мінаретів і бань. Араби називають це місто „найбільшим у всьому світі". При міських воротах стоять арабські їздці в мальовничих мундурах. На майдані Араби виконують свої „фантазії". До такту монотонної музики вихиляють головами то вперед то взад, аж вкінці в екстазі стаються невразливі: без болю зносять усі муки, які їм завдають факіри.

Автор поступив до барберні. Казав барберові оголитися, не чекаючи, як инші, присукнувши на землі на шкірах. Барберня дуже маленька: зеркало з Бельгії, мило з Франції, бритва і ножиці солінґенські. Оригінальна є зачіска Арабів: голову вони стрижуть і голять, а посередині полишають довгу косу, щоби по смерти Магомед мав за що витягнути їх душі до раю. Арабки підстригають волосся а ля ґарсон. Волосся довге на яких 20 цм., дуже кучеряве. У ста та зафарбовують волосся генною на червоно.

Зараз за Гомсом зачинається знову безконечний степ. Ледви ми пройшли з міста яких пять хвиль дороги, бачимо велике піскове поле, окружене кільчастим дротом. При вході напис: „Реджоне археольоґіка", „Вхід дозволений за дозволом уряду". Тому пять літ була це мертва пустиня, з піску виставало лише кілька стовпів. З римських клясиків знаємо, що тут було місто Лєптіс Маґна, присипане піском від 1700 літ. В 146. році була то ще невеличка номадська осяля. Тоді народився тут Септімус Северус як син лицарської родини. Він авансував і його проклямували цісарем Риму. Тоді хотів із свого родинного міста зробити другий Рим. І він доказав цього до своєї смерти (211. року).

Губернатор графі Вольпі, нині міністер фінансів у Римі, вислав був тому пять літ щось 300 політичних вязнів, туболців, до Лєптіс Маґни. З того часу котиться у море що дня богато соток возів піску. Нині терми (купелі) зовсім відкопані. Є тут могутні стовпи (колюмни) заввишки нинішніх трьохповерхових камениць. Ще величавійша **цісарська палата,** покрита коштовними плоскорізьбами. Вона щойно в части відкопана. Все виходить знову на верха: театер, цистерна (криниця), пристань, базиліка. Недалеко відсіля є дім, побудований з пнів дерев (бревен) у тіни пальм. Тут уміщено на короткий час найгарніші статуї, які що дня добувається з піску. Мягкий пісок заховав їх чудово і не знищив так як лява. Відкопали з піску по 1700 літах між иншим дуже гарну статую богині Венери, гарнішу від гарної статуї Венери з Мільо. А все з мармору в усіх барвах. Місто Лєптіс нині наневно найбільший склад мармору у світі. Колиж відкопають ще і саме місто, то тоді не Помпеї, лише Лєптіс Маґна буде притягати до себе весь світ!

Але є ще й инші „міста" під пустинним піском.

Яких 130 км. на південь від Тріполіс є велике місто, називається **Ґаріян.** Довкола пустиня, поодинокі пальми дактилеві бувають високі і на 20 метрів. У тіни пальм нора, от наче лисяча. То тут то там, також за степовою ростинністю і пісковими горбками такіж самі нори. Дивне: зрештою ніде ні хатини, ніде оази, ніде верблюда, куди оком глянем.

Ще трохи і вже само „місто" Ґаріян. Але деж це місто? Таж не видно ні домів, ні міських мурів, високих криниць, конечних мошей зі стрункими мінаретами. Деж жиють ці 30 тисяч мешканців „міста" Ґаріян? Та ні! Яких десять метрів впереді розділюється густе еспарто — кущі трави, щось невидиме розхилює високі стебла. Зявляється червоний фез, потім дві руки, чорне лице. З нори вилазить мурин, кличе до нас: Цаіда! (Здорові були!) і йде своєю дорогою.

Входиться до такої нори скісно, все глибше. Вхід такий темний і вохкий, наче до шахти у копальні. Влізти до середини можна лише рачки. Нараз слабе світло наче на кінці тунелю. Ще один крок і вже видне голубе небо. Така хата, то нора чотири до пять метрів глибока, а велика на яких три квадратові метри. В стінах цієї кімнати, з усіх чотирьох боків, є заглублення — отже це чотирокімнатне мешкання! Дверей і вікон нема. Обстанови й взагалі всяких культурних предметів теж нема. Усього лише кілька соломяних мат, овечих і газелевих кожухів, далі конечний бляшаний чайник, кілька склянок і глиняний збан на воду.

На подвірі лежить жінка при кужелі, пряде вовну зі своїх овець. Пряде „баракано", довгу хустку. Ткацький варстат, це всього два бальки.

Господаря нема вдома, він пішов, а радше виліз кудись. Зійшлися жінки і діти. Кожне з них хоре на очи.

Зверха така хата окружена насипами піску і травою. Всі хати похожі одна на одну. І всі мешканці тих хат хорі на очи. Дуже рідко можна там подибати когось зі здоровими очима. Не лише в „місті" Ґаріян, а майже в усіх оазах і селах кочовиків (номадів).

Чомуж очні недуги там так поширені? Немовля не кладуть тубольці на перинах із мяхкого пуху, не висмаровують вазелінами, очей не хоронять окулярами перед сильним сонішним світлом. Цілими годинами лежить нераз немовля перед хатою, наче на землі. Виплакує очи, сльози течуть, а цілі хмари найріжніших мух обсідають дитину. Зпочатку дитина тре очи, потім стається невразливою і вже в перших роках життя вона або сліпне зовсім або нездужає очними недугами. Нераз мухи обсядуть очи дитині густо, неначе чорні перстені. Також одідичення відграє тут ролю, бо полові недуги в Африці дуже поширені. А мила, зубного порошку і подібних річей нарід не знає і не хоче знати. Лікарі, шпиталі? — це фантазія!

А таки цей нарід жиє більше вдоволено ніж культурні народи з усіми здобутками гигієни. Дещо в цього народу мусимо подивляти: як вони все запозичають від природи: одяги, поживу, мешкання! Хати свої будують без усякого будівельного матеріялу, без архітектів, без грошей. І ніякий инший дім, побудований на зразок домів культурних народів, не охоронив би їх так за дня перед страшною спекою, а нічю перед холодом, як їх піскові печери. Найсильніший пустинний вихор не може завалити такої хати.

УВАГА! — БРИДЖПОРТ, КОНН.

ЗАХОДОМ УКР. ГР. КАТОЛ. ЦЕРКВИ
перший раз устроюєсь

ВЕЛИЧАВИЙ МАСКОВИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 20. ЖОВТНЯ 1928

ПІД Ч. 523 HALLETT STREET, (SOKOL HALL)

Початок точно 7-ма вечером.

Громадяни і Громадянки!

Отсим запрашається вас всіх на сей масковий баль, де буде чотири надгороди за найкрасший костюм. Тож не тратьте часу, а кличте знакомих, де посмієтесь до схочу. Першорядна орхестра! 242-3,5

Комітет балевий.

ПОІМЕННИЙ ВИКАЗ ЖЕРТВ

НА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ УКР. НАРОД. СОЮЗА

за вересень 1928 року.

ВІДДІЛ 102.

Бр. св. Петра і Павла в Клівленд, Огайо.

Жертви з каси відділу, від членів, від не члена і з пушок проголошено.

Дісляно від членів	$34.25
Разом	$34.25
Бобечко Теодор	$1.00
Бгановський Дмитро	1.00
Бгановський Сенько	1.00
Дузько Микола	1.00
Будованець Михайло	1.00
Биль Иосиф	1.00
Барош Дмитро	1.00
Боремчук Володимир	1.00
Галущак Іван	1.00
Демчук Іван	1.00
Дзятяк Павло	1.00
Ільків Іван	1.00
Герич Микола	1.00
Гуда Григорій	1.00
Кардамаш Иосиф	1.00
Кобиляк Теодор	1.00
Крайло Дмитро	1.00
Любинський Іван	1.00
Павлечко Лука	1.00
Пацула Петро	1.00
Павлюк Микола	1.00
Сидорович Іван	1.00
Слепко Іван	1.00
Жук Танас	1.00
Шулява Іван	1.00
Шалапій Онуфрій	1.00
Щубака Атанас	1.00
Труш Иосиф	1.00
Третяк Микола	1.00
Сулія Ілько	75
Бахаровський Осип	50
Карпінець Лука	50
Черпінець Лукаш	50
Кардамаш Микита	50
Притуляк Мафтей	50
Сушко Гавриїл	50
Савчин Стефан	50
Санчина Иосиф	50
Вербинський Михайло	50
Кріль Юрко	2.00
Саган Василь	2.00
Гіжовський Дмитро	2.00
Нурко Григорій	2.00
Зелізко Олекса	2.00
Проциж Василь	2.00
Блідня Михайло, Ф.	2.00
Остафійчук Юрій	1.00
Вербіний Петро	1.00
Костик Данило	1.00
Чорній Іван	1.00
Кучереда Василь	1.00
Гаврилюк Григорій	1.00

ВІДДІЛ 235.

Бр. св. Михаїла в Росфорд, Огайо.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісдано дохід з пікніку	$50.00
Разом	$50.00

ВІДДІЛ 270.

Бр. св. Івана Хрестителя в Джерзи Сіти, Н. Дж.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісдано від членів	$16.00
З пушок	11.30
Разом	$27.30
Смеречанський Іван	$2.00
Кухар Олекса	2.00
Леуш Микола	2.00
Косоноцький Михайло	1.00
Лютий Андрій	1.00
Булик Роман	1.00
Колісник Онуфрій	1.00
Дума Левко	1.00
Дума Анна	1.00
Заяць Микола	1.00
Стегніцький Максим	1.00
Миць Іван	1.00
Меланяк Василь	1.00

ВІДДІЛ 156.

Тов. ім. Тараса Шевченка в Честер, Па.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісдано від членів	$10.50
З пушок	3.60
Разом	$14.10
Мусяль Ілько	$2.00
Титик Яцко	2.00
Чабан Семен	1.00
Мулер Микола	1.00
Новак Василь	1.00
Борсук Іван	1.00
Єдинак Михайло	1.00
Дідух Олександер	1.00
Артинко Яцко	50

ВІДДІЛ 167.

Бр. св. Николая в Толідо, Огайо.

Жертви з каси відділу і від членів проголошено.

Дісдано з каси відділу	$ 5.00
Від членів	17.00
Разом	$22.00
Білан Микола	$1.00
Фадчук Іван	1.00
Корнова Михайло	1.00
Космина Михайло	1.00
Кульматицький Іван	1.00
Медецький Дмитро	1.00
Унисько Вартоломей	1.00
Унисько Андрій	1.00
Зьвинкевич Павло	1.00
Біленький Микола	1.00
Доняк Іван	1.00
Лящук Юрій	1.00
Миськів Григорій	1.00
Павлюк Франко	1.00
Петришин Олекса	1.00
Теплий Іван	1.00
Крохмальний Антін	50
Крохмальний Михайло	50

ВІДДІЛ 179.

Бр. св. Володимира в Ст. Луїс, Мо.

Жертви з каси відділу, від членів, від не членів, з пушок і дохід з балю проголошено.

Дісдано від членів	$23.00
Дохід з балю	29.15
Разом	$52.15
Кульчицький Михайло	$5.00
Скірка Иосиф	4.00
Добромільський Іван	3.00
Федчак Микола	2.00
Ярема Петро	2.00
Бауско Михайло	2.00
Слонський Михайло	2.00
Зілінський Иосиф	1.00
Стефанів Иосиф	1.00
Любчик Ілько	1.00

ВІДДІЛ 211.

Бр. св. Михаїла в Стейпелтон, Н. Й.

Жертви з каси відділу, від членів, з пушок і дохід з представлення проголошено.

Дісдано частину доходу з балю	$11.95
В пушки	3.05
Разом	$15.00

ВІДДІЛ 220.

Бр. св. Петра і Павла в Шікаго, Іл.

Жертви з каси відділу, від членів і з пушок проголошено.

Дісдано від членів	$30.00
Разом	$30.00
Томашівський Михайло	$5.00
Демцьо Ілько	5.00

Дальше буде.

УКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТАНОК ВАСИЛЯ АВРАМЕНКА.

В Дітройт (сцена Німецького Театру) 20-го жовтня 1928.

В Клівленд (в Чеській Галі) 28-го жовтня 1928.

Цього року українська, як і англійська, публика буде мати нагоду побачити український танок на великій сцені Німецького Театру в Дітройт та в Чеській Галі в Клівленд в ріжноманітному виконанню.

Глядач буде мати нагоду побачити Подільські танки, як „Козачок", Гопак колом", степовий танець; як „Катерина-Херсонка" та „Чумак"; „Гречаники"; весільний танець „Журавель" та танець Соборної України „Гайвку" та гуцульські танки: „Коломийки", Гони вітер", „Вільний Гуцул" та гірський орлиний танець „Аркан", а вже найкраще побачуть глядачі „Запоріжський герць", той танок, що нагадує козацьку вільність, волю, коли ще козак не знав ярма наїздника, бо від його шаблюки сипався огонь ненависти до противників-ворогів, а вже на кінець, то ви побачите „Метелицю", яка перенесе Вас на Україну та покаже Вам чудові строї, богаті вінки, що змійкою будуть завивати немов мартовий сніг кучугуру, але ви очаровані ним танком, замісць снігу, побачите прекрасний український живий квітник, що Вас зворушить і нагадає Вам дні весни Вашого життя і Ви, немов маленька дитина простягаете рукою за квіточкою, щоби її зірвати, — прокинетесь і побачите, що Ви не на Україні, а в Театрі — в Дітройті або в Клівленді і перед Вами танцюристи зі школи українського національного танку Василя Авраменка.

Українці! Хочете бачити українське мистецтво, хочете любуватися його красою і богацтвом життя в нашій рідній штуці, то приходіть — цініть Ваше мистецтво, яке виходить перед Вашими очима на арену світа а здобуває славу не лиш Вам, але цілому українському народові.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮАРК, Н. ДЖ.

Попис Школи п. Ащенка.

Хто не чув про д. Ащенка, який від многих літ працює в Америці і по ріжних місцевостях повчував нашу українську молодіж танців не тільки українських, але й других світових, а специяльно еспаньских і француских? Ащенко сам славний балетмайстер і славний танцюрист, а треба признати, що має великий дар, бо в короткім часі з дітей необоротних вміє поробити зручних танцюристів. Це саме ми бачили в неділю, дня 7. жовтня, в Нюарку. Добр. Ащенко заїхав недавно тому околицю Ню Йорку і уділяє лекції танців в Ню Йорку і сусідних місцевостях. Послідної неділі відбувся його концерт в Нюарку. Хто був, не пожалував. Там ми мали нагоду побачити попис самого п. Ащенка і його жени п-і Ащенко, яка, хоч Француженка з роду й уроджена в Америці, але полюбила дуже українську штуку і віддалася їй цілим серцем, бо не тільки танцює українські танці, але й співає по українськи, бо, як висловився п. Ащенко на сцені, вона, як любить мене, то мусить любити й Україну.

По пописі обоїх артистів Ащенків наступив попис дітей в дуже гарних костюмах, які є власністю п. Ащенка. Діти справилися прекрасно. Танцювали козака і то як хлопці, так і дівчата. Я не хочу вичисляти імен дітей, бо мігби якесь поминути, а з того вийде лише великий жаль. Скажу тільки, що діти танцювали дуже гарно. Всі присутні гості були дітьми захоплені, на доказ чого всіх дітей обдаровано щедро центами, які летіли в виді кводрів, даймів, ніклів, а від часу до часу і доляра, як горох на сцену. Се була заохота і признание для дітей. Кожде з дітей мало поміж присутними або родичів, або родину, або знакомих, які щедро обдарували малих танцюристів.

Вечер сей належав до дуже милих, тим більше, що до р. Ащенко переплітав танці ріжними комічними монольоґами, які дуже розвеселювали людей. Шкода лише, що публика не дописала. Могло було прийти далеко більше. Наші люди троха збайдужніли для української штуки і воліють піти на мувінґ-пікчерс. А може заважили й троха за тяжкі часи. Тепер вибори президента, ніхто не знає, які настануть часи і кождий рахується, як може.

Чи такі танці потрібні дітям? Так! Бо вони виробляють у дітей силу, здоровлє і рухи. Так, як розвивають дитину вправи ґімнастичні і січові, таксамо і рухи танців, особливо українських, роблять з неї думаючу й енерґічну людину. Тому добре роблять громади, які стараються завести у себе подібні курси таких вправ і танців.

Присутний.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

11-літний хлопчик-Українець виступить з концертом у Карнеґі Гол.

Дня 27. жовтня с. р. (субота), вечером, в найбільшій концертовій сали Ню Йорку, т. зв. Карнеґі Гол, що може змістити до 5 тисяч слухачів і де звичайно концертують найбільші артисти світа, як Рахманінов, Падеревський, Шаляпін і т. п., виступить наша українська дитина — 11-літний хлопчик Нестор Луцак. Улаждениям концерту занялась найбільша на Америку концертова фірма Джудсона, а в програму концерту увійде виконання творів таких майстрів як Брамс, Шуберт, Паґаніні, Венявський, Ліст і т. д.

Вже те вистарчає, щоби звернути увагу не лиш української, але й американської та взагалі музичної публики і критики на сей незвичайний та виімковий виступ нашого молоденького земляка. 11-літна дитина на концертовій естраді Карнеґі Гол — се самособою незвичайна поява. Таких „чудесних дітий" музична критика записала не богато. Нам, Українцям, се тим більш інтересно, що се українська дитина звертає на себе увагу світа, як сходяча зоря мистецтва. Судячи по дотеперішних успіхах сего стидливого хлопчика та по дотеперішних відзивах критики — треба вірити, що Нестор Луцак здобуде на естраді Карнеґі Гол лаври не лиш для себе, але й для народу, з котрого він вийшов, і що небавом його імя заясніє побіч таких імен як Гофман, Яша Бунчук і т. д.

Малий Луцак звісний уже і американській і українській публиці в Ню Йорку з принагідних виступів на концертах в останніх двох літах. В чимало американських дневниках були міщені його портрети та похвали для сеї „чудо-дитини".

Для прикладу вистане навести отсю критику з Ню Йорк Івнінґ Джорнал з 24 грудня 1927, писану фаховим критиком сего часопису. Вона звучить:

„Ся замітна пара (автор говорить тут про Нестора і про його молодшого брата Евгена) родилась в Вудгейвен, Лонг Айленд, а їх учителем був славний бельгійський артист, Густав Вольтер. Батько хлопчиків, Дмитро Луцак, є родом Українець, а його амбіцією є виховати обох синків на славних артистів, не посилаючи їх до Европи. Оба брати позискали золоті медалі на останнім Мюзік-Вік-Контест'і, а в найблизшім сезоні Нестор виступить з концертом у Карнеґі Гол. Програма, виконана сими хлопчиками, обіймає мало-що не всі фази скрипкової композиції, а їх мистецьке виконання має більше характер зрілого артизму ніж продукцій чудесних дітий".

Українці з Ню Йорку та околиці певно не забудуть, що 27. с. м. повинні заповнити салю Карнеґі Гол, а бодай її поважну часть. Тикети, які можна дістати в Укр. Ексченджі (30 Іст 7-ма вул.) та в Музичнім Базарі п. Сурмача при 103 евені А., Ню Йорк, Н. Й. — недорогі: по 75 центів та $1.25 (хоч є й дорозші). Коли наш земляк, незаможний дрібний бизнесмен, видає свій останній цент, щоби виховати своїх синів на славу України перед світом — то й укр. загалови се не рівнодушне. Слава малого Нестора буде нашою славою, успіхом нашого народу. Українці з Ню Йорку, Нюарку, Йонкерсу, Джерзи Сіти повинні хмарою явитись на сей концерт, що буде не лиш пробою мистецтва сего хлопчини, але й пробою нашої солідарности та нашої культурности.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

СКОРІСТЬ ВЕЛИКИХ МЕТЕОРІВ.

Найновіші досліди астрономів ствердили, що скорість лету метеорів через воздушну сферу землі виносить 52 км. на секунду. Колиб не було опору воздуха, ця скорість виносила би 63 км. на секунду. Тож була би двічи більша ніж є скорість землі підчас її обороту довкола сонця.

